

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«Πρόσφυγες ως μοχλός ανάπτυξης: Μαθήματα από το 1922 και προοπτικές»

23-24/9/2022, Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Αίθουσες Συνεδρίων και Τηλεδιάσκεψης

Συνδιοργάνωση

«Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών»

«Εργαστήριο Πολιτισμού, Συνόρων και Κοινωνικού Φύλου»

«Τμήμα Οικονομικών Επιστημών»

«Εργαστήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Ερευνών»

« Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης»

ΔΠΜΣ “Human Rights and Migration Studies”

ΠΜΣ «Ιστορία, Ανθρωπολογία και Πολιτισμός στην Ανατολική

και Νοτιοανατολική Ευρώπη»

Με την παράλληλη αρωγή της «Εταιρείας Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών»

1^η Ημέρα - 23/9/2022

Εγγραφές: 8:30 - 9:15 (αιθ. Συνεδρίων)

Χαιρετισμοί: 9:15 - 9:30 (αιθ. Συνεδρίων)

I. Μορφές και Πολιτικές υποδοχής και συμπερίληψης

9:30-11.00

A. Δια ζώσης. Αίθουσα Συνεδρίων - Συντονιστής: Ιωάννης Μάνος

1. Θεοδόσης Καρβουναράκης, «Η Ελληνική εκστρατεία στη Μικρά Ασία και οι Μεγάλες Δυνάμεις»
2. Ελευθέριος Τσουλφίδης, «Η Προσφυγική Κρίση του Μεσοπολέμου και η Μεγάλη Ύφεση στην Ελλάδα»
3. Αιμιλία Σαλβάνου, «Πρόσφυγες και δημόσια υγεία στον μεσοπόλεμο» [ψηφιακά]
4. Μιλτιάδης Ζερμπούλης, «From Refugee to house owner. The social change and “material” integration of a refugee neighbourhood in post-war Thessaloniki»

Παράλληλη Συνεδρία

9:30-11.00

B. Ψηφιακά (Αίθουσα Τηλεδιάσκεψης) – Συντονίστρια: Στυλιανή Λέτσιου

1. Δήμητρα Γλεντή, «Προσφυγική εγκατάσταση και αστικός μετασχηματισμός: η συγκρότηση μιας 'νέας' πόλης μέσα από τις αναπαραστάσεις του μεσοπολεμικού Τύπου»
2. Όλγα Κούρτογλου, Ευάγγελος Πασχάλης, «Οι «τουρκόσποροι» από τον εντόπιο ελλαδικό πληθυσμό»
3. Κυριακή Παπαθανασοπούλου, «Προσφυγικοί σύλλογοι στη Νέα Κοκκινιά: αυτοοργάνωση και ένταξη στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου»
4. Κώστας Ρόντος, Παναγιώτης Γιαβρίμης, Παύλος Μπαλτάς, Νικόλαος Πανάγος, «Πρόσφυγες του 1922 στα νησιά του Β. Αιγαίου: Η στάση των τοπικών κοινωνιών και ο ρόλος των Κρατικών και μη φορέων-Διαχρονικά στοιχεία στα μεταναστευτικά/προσφυγικά ρεύματα»
5. Λουκία Ωραιοπούλου-Λιμπέρη, «Τελετουργίες υποτέλειας. Μελέτη της επιτελεστικότητας των διαβατήριων τελετών κάθαρσης στη μετανάστευση: Θεσσαλονίκη 1922, Camps 2022»

II. Συμπερίληψη και κατοικία, πολεοδομικές και οικιστικές αλλαγές

11:00 – 12:30

Δια Ζώσης (Αίθουσα Συνεδρίων), Συντονίστρια: Ελένη Γ. Γαβρά

1. Μαρία Λιλιμπάκη-Σπυροπούλου, «Η αποκατάσταση των προσφύγων ως ευκαιρία υλοποίησης της αγροτικής μεταρρύθμισης. Από την έλευση στην κατασκευή καταλυμάτων»

2. Δέσποινα Διμέλλη, «Οι χωρικές μεταβολές δυο προσφυγικών συνοικισμών μέσα σε ένα αιώνα: Η περίπτωση της της Νέας Σμύρνης και της Νέας Φιλαδέλφειας» [ψηφιακά]

3. Δήμητρα Πατρωνίδου, «Το οικιστικό πρόγραμμα για τους πρόσφυγες στην πόλη της Δράμας: χαρακτηριστικά, προβλήματα και λύσεις»

4. Ελένη Γ. Γαβρά, Ελένη Ν. Χαραλαμπίδου, «Αγροτική αποκατάσταση προσφύγων στη Μακεδονία. Ο προσφυγικός οικισμός Λευκαδίου Βοΐου»

Καφές & Ελαφρύ Γεύμα 12:30 – 13:00

Κεντρική Ομιλία: Οι Πρόσφυγες ως Μοχλός Ανάπτυξης/ Refugees as a tool of Development (Αίθουσα Συνεδρίων) Συντονίστρια: Φωτεινή Τσιμπιρίδου

13.00 -14.00

1. Ευτυχία Βουτυρά, Ομότιμη Καθηγήτρια, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, «The logic of the Conference title: what does it mean? And why we choose it»

2. Roger Zetter, Ομότιμος Καθηγητής, Κέντρο Προσφυγικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, «From Lausanne to the Global Compact on Refugees: Historicising the Discourse on Refugees and Development» [zoom]

Διάλειμμα: 14.00-15.00

III. Πρόσφυγες, πατρίδες προέλευσης και πολιτισμικό κεφάλαιο

15:00-16:30

A. Δια ζώσης (Αίθουσα Συνεδρίων) – Συντονίστρια: Άρτεμις Ξανθοπούλου - Κυριακού

1. Πέτρος Μεχτίδης, «Οι περιουσίες των Μακρηνών και Λιβισιανών μέσα από τα αρχεία των Εκτιμητικών Επιτροπών. Πρώτη ποσοτική εκτίμηση»
2. Σίμος Ανδρονίδης, «Προσφυγικός πληθυσμός και προσφυγική ταυτότητα: Η περίπτωση του χωριού Πλατύ Ημαθίας»
3. Ευαγγελία Γεωργιτσογιάννη, Παναγώτης Μαρκάτης, «Πρόσφυγες και Πολιτισμικό Κεφάλαιο: η περίπτωση της Νέας Ερυθραίας Αττικής»
4. Γρηγόριος Αγκυραλίδης, «Τα Γερμανικά της Νίκαιας: ένας προσφυγικός συνοικισμός αναφοράς»

Παράλληλη Συνεδρία

15:00-16:30

B. Ψηφιακά (Αίθουσα Τηλεδιάσκεψης) – Συντονίστρια: Ελένη Σιδέρη

1. Γεώργιος Φραζής, «Η Μικρασιατική Καταστροφή και η Ορθόδοξη Εκκλησία της Αυστραλίας: ίδρυση και στελέχωση (1924)»

2. Ελένη Φιλιππίδου, «Ο ρόλος του χορού στην ένταξη των προσφύγων της Ανατολικής Θράκης στην ελληνική κοινωνία. Το παράδειγμα των τουρκόφωνων Γκαγκαβούζηδων»

3. Χρυσούλα Βοσκοπούλου, Αντιγόνη Τοσουνίδου, «Μικρασιάτες πρόσφυγες στη Φλώρινα μέσα από αρχειακά τεκμήρια, συμβολή στο πολιτισμικό κεφάλαιο της περιοχής»

4. Βασίλειος Δημητριάδης, Μαρία Πανακάκη, «Οι πρόσφυγες του '22 και η περιοχή της Νάουσας: αντιπαραθέσεις και δημιουργία»

Διάλειμμα 16.30-16.45

Κεντρική Ομιλία (Αίθουσα Συνεδρίων): Ιστορικά Παραδείγματα Προσφυγιάς και Συμπερίληψης - Συντονιστής: Δημήτρης Σταματόπουλος

16:45- 18:00

1. Όλγα Δημητρίου, Associate Professor in Post-Conflict Reconstruction, Durham University, «The longue duree of refugeehood: Considering Greece and Cyprus» [zoom]
2. Ελισάβετ Κοντογιώργη, Διευθύντρια Ερευνών, Κέντρο Έρευνας, Ιστορίας του Νεότερου Ελληνισμού, Ακαδημία Αθηνών, «The work of the Refugee Settlement Commission and Development, 1923-1930»

IV. Συγκριτικά παραδείγματα – μελέτες περίπτωσης

18:00-19:30

Δια ζώσης (Αίθουσα Συνεδρίων) - Συντονίστρια: Ελένη Σιδέρη

1. Πάνος Χατζηπροκοπίου, Φιλύρα Βλαστού-Δημοπούλου, «Διαχείριση της μετανάστευσης και άνιση ανάπτυξη: Οικονομικές γεωγραφίες των προσφυγικών καταυλισμών»
2. Ρεγγίνα Μαντανίκα, «The adventurous reception of refugees in Greece during the 1920s and in the post 2015 era»
3. Αγάθη Λάμπρη, «Ενδοοικογενειακή βία και πρόσφυγες : αντιμετώπιση εκ μέρους των φορέων και προοπτικές των θυμάτων»
4. Στυλιανή Λέτσιου, «Ουκρανοί και Σομαλοί πρόσφυγες στην Ελλάδα σήμερα: αναζήτηση νέου τόπου ή προσωρινή εγκατάσταση»
5. Μαρία-Ελένη Ζουναράκη, «Προσωρινή Πόλη»: Οι σχέσεις μεταξύ μορφών εγκατάστασης των μεταναστών και του μεταβολισμού των συνιστωσών της σημερινής πόλης»

III. Πρόσφυγες, πατρίδες προέλευσης και πολιτισμικό κεφάλαιο

18:00-19:30

Ψηφιακά (Αίθουσα Τηλεδιάσκεψης) - Συντονιστής: Νικόλαος Λιάζος

1. Αθηνά Κονταλή, «Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Ηλεία (1922). Μια μελέτη περίπτωσης: Κάτω Παναγιά Κυλλήνης»

2. Γεωργία Τσαμαδιά, «Δεν μπορούν να προσφέρουν τίποτα. Είναι φιλοξενούμενοι, τί να προσφέρουν; Δεν είναι σαν τους παππούδες μας, τότε». Αφηγήσεις απογόνων Μικρασιατών προσφύγων για τους “νεόφερτους” στην Κόνιτσα»

3. Γιλμάζ Αϊτζάν, «Οι Βαλαάδες των Γρεβενών και του Βοΐου πριν και μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών: Αναμνήσεις από την ιστορία της οικογένειάς μου και την κοινωνική ζωή του χωριού Κρίφτσι (Κιβωτός)»

Λήξη 1^{ης} ημέρας συνεδρίου

2^η Ημέρα – 24/09/2022

V. Εργασία και τεχνογνωσία

9:00-10:30

Δια Ζώσης (Αίθουσα Συνεδρίων) - Συντονιστής: Δημήτρης Καταϊφτής

1. Αικατερίνη Ριτζούλη, «Η διασπορά και ανάπτυξη της παραγωγικής τεχνογνωσίας της ασβεστοποιίας των Ασβεστοχωριτών Μακεδονίας κατά τον προσφυγικό εποικισμό στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη»

2. Αικατερίνη Τζάμου, «Ελληνική ταπητουργία και πρόσφυγες υφάντρες: ένα ανεκτίμητο κεφάλαιο πολιτισμικής κληρονομιάς»

3. Θεόδωρος Κουτρούκης, «Πρόσφυγες, μετανάστες και Εργατικά Συνδικάτα: προς εδραίωση των προϋποθέσεων για μια κοινωνικά δίκαια ανάπτυξη;» [ψηφιακά]

4. Κώστας Ρόντος, Παναγιώτης Γιαβρίμης, Παύλος Μπαλτάς, Νικόλαος Πανάγος, «Δημογραφικές και κοινωνικοοικονομικές συνέπειες του προσφυγικού ρεύματος του 1922 προς τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου» [ψηφιακά]

**Κεντρική Ομιλία (Αίθουσα Συνεδρίων): Μηχανισμοί και Θεσμοί Συμπερίληψης/
Mechanisms and Institutions of Inclusion - Συντονίστρια: Ευτυχία Βουτυρά**

10:30 - 11:30

**Α΄ Μέρος: Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων// Part I. Education and
Development of Skills**

1. Γιώργος Κρητικός, Καθηγητής Ιστορικής Γεωγραφίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, «Οι πρόσφυγες του 1922 ως αφορμή για μια σημαντική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα»

2. Ramona Carmen David Craescu, Expert - department coordinator, Dept. for VET and Skills, CEDEFOP, «Relocation 2.0: tying adult refugee skills to labour market demand».

**Β΄ Μέρος: Εθνικοί και Διεθνείς Οργανισμοί και Πολιτικές - Συντονιστής: Ελευθέριος
Τσουλφίδης**

11:30 – 12:45

1. Λόης Λαμπριανίδης, Οικονομικός Γεωγράφος, τ. Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστημίου Μακεδονίας, «Η συμβολή των μεταναστών στην ανάπτυξη της χώρας υποδοχής»

2. Πέτρος Μάστακας, Υπεύθυνος Προστασίας Προσφύγων, Ύπατη Αρμοστεία Ο.Η.Ε., «Έκατό χρόνια μοναξιάς: Η ένταξη των προσφύγων στην Ελλάδα "τότε" και "τώρα". Από την απελπισία στην απογοήτευση και τελικά την ελπίδα»

3. Αθανάσιος Παπαθεμελής, (πρ.) στέλεχος της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, «Η διαχείριση της υποδοχής / φιλοξενίας προσφυγικών πληθυσμών, ως μια πρώτη "ανάγνωση" της μελλοντικής τους πορείας στην κοινωνία της χώρας υποδοχής»

Καφές και Ελαφρύ Γεύμα 12:45 - 13:15

VI. Διεθνείς Οργανισμοί- Αναπτυξιακή βοήθεια

13:15 – 14:45

A. Δια ζώσης (Αίθουσα Συνεδρίων) – Συντονιστής: Θεοδόσης Καρβουναράκης

1. Βασιλική Φίλιου, «Το έργο της Κοινωνίας των Εθνών για την εγκατάσταση των προσφύγων στη Θράκη του Μεσοπολέμου (1922-1923)».

2. Έλενα Βακουφτσή, «Η εγκατάσταση των Μικρασιατών προσφύγων στην περιοχή της Πελοποννήσου. Συλλογικές συσσωματώσεις και η δράση του Αμερικανικού Ερυθρού Σταυρού»

3 Σωτηρία Αλεξιάδου, «Η αστική αποκατάσταση των Προσφύγων Αρμοδιότητας Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών»

Παράλληλη Συνεδρία

13:15 – 14:45

B. Ψηφιακά (Αίθουσα Τηλεδιάσκεψης) - Συντονίστρια: Στυλιανή Λέτσιου

1. Θεμιστοκλής Κρητικάκος, «Έλληνες Πρόσφυγες από την Οθωμανική Αυτοκρατορία: Μνήμες και Τραύμα Διαγενεών στη σύγχρονη Αυστραλία»
2. Παναγιώτης Διαμάντης, «Αυστραλιανά χέρια βοήθειας στον Ελληνισμό 1918-1930»
3. Ευάγγελος Π. Δημητριάδης, Δημήτρης Π. Δρακούλης, «Το μάθημα της Αυτόνομης Δημοκρατίας του Πόντου (1917-1922) και οι χαρτογραφικές θεωρήσεις του»
4. Γεωργία Σαρικούδη, «The events of 1922 through the Greek diaspora press: The case of National Herald (Εθνικός Κήρυξ)»

Διάλειμμα 14:45 -16:00

VII. Εκπαίδευση, Τέχνες, Μουσεία

16:00-17:30

A. Δια ζώσης (Αίθουσα Συνεδρίων) Συντονίστρια: Αλεξάνδρα Ιωαννίδου

1. Διονύσιος Κριτσινέλιας, Ευαγγελία Γεωργιτσογιάννη, Γεώργιος Μαλινδρέτος, Αικατερίνη Αντωνοπούλου, «Η πολιτιστική κληρονομιά του προσφυγικού ελληνισμού και η απήχυσή της σε μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: η περίπτωση της Νέας Ιωνίας Αττικής»
2. Νικόλαος Λιάζος, «Η ανταλλαγή πληθυσμών στην τουρκική λογοτεχνία»
3. Φιλοθέη Κολίτση, «Λογοτεχνικές απεικονίσεις της προσφυγικής μνήμης μετά το 1922»

4. Τατιάνα Τριανταφυλλίδου, «Αναπαραστάσεις της προσφυγιάς στη μετασοβιετική λογοτεχνία των Ελλήνων της πρώην Σοβιετικής Ένωσης»

5. Μαρία Βλαχάκη, «Διαγενεακή μνήμη και αναπαραστάσεις της προσφυγικής ταυτότητας σε ένα σχολικό ημερολόγιο» [ψηφιακά]

Παράλληλη Συνεδρία

16:00-17:30

Β. Δια ζώσης (Αίθουσα Τηλεδιάσκεψης) – Συντονίστρια: Ελένη Σιδέρη

1. Βασιλική Ηλιακοπούλου, Κωνσταντίνος Στουπάθης «1922+: Οι πρόσφυγες ως μοχλός ανάπτυξης μίας εικαστικής έκθεσης» [ψηφιακά]

2. Δωρόθεος Ορφανίδης, «Αναπαραστάσεις για τους Πρόσφυγες του 1922 σε υπαίθρια γλυπτά της Θεσσαλονίκης. Παιδαγωγικές εφαρμογές για την εκπαιδευτική αξιοποίηση»

3. Ιφιγένεια Βαμβακίδου, Τατιάνα Αλτίνη, Φίλιππος Μπρέντας, «Ιστορικές και γεωγραφικές σημάνσεις, δημόσιος χώρος και φιλική αφήγηση «Σμύρνη μου αγαπημένη, 2021»

17:30 -18:00 Παρουσίαση Πρότζεκτ Φοιτητών/τριών ΒΣΑΣ (αίθουσα Συνεδρίων)

Κλείσιμο Συνεδρίου 18:00-18:30